

Resultat av remiss för begrepp för handläggning inom socialtjänsten

Begreppen i denna remiss är resultatet från det terminologiarbete som är en del av projektet Gemensam informationsstruktur inom socialtjänsten. Begreppen har förankrats genom bred nationell remiss och synpunkter på definitioner och kommentarer har lett till ändringar av de förslag som skickats ut. Remissen avslutades den 8 juli 2011.

Innehåll

Resultat av remiss för begrepp för handläggning inom socialtjänsten...	1
Bakgrund	1
Resultatet	2
Svarande remissinstanser	2
<i>Myndigheter</i>	2
<i>Kommuner</i>	2
<i>Övriga organisationer</i>	3
Sammanställning av synpunkter.....	3
<i>Läsanvisning till begreppsdiagrammet</i>	8
Slutgiltig termlista	9

Bakgrund

Begrepp för handläggning inom socialtjänsten har definierats i projektet Gemensam informationsstruktur för socialtjänsten. Projektet genomförs i samarbete mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Socialstyrelsen och syftar till att säkerställa att den [nationella informationsstrukturen](#) (NI) även täcker socialtjänstens områden. Arbetsgruppen är sammansatt av verksamhetsföreträdare från myndighetsutövning, utförare från olika kommuner samt representanter från Socialsty-

relsen inklusive metodstöd. En sakkunnig inom familjerätt har adjungerats.

Arbetet med att definiera begrepp och termer för en gemensam informationsstruktur för socialtjänsten genomförs inom [Socialstyrelsens terminologiuppdrag](#) som är en del av det [nationella fackspråket inom vård och omsorg](#). Målet är att interna och externa intressenter lägger samma innebörd i de enskilda begreppen och använder de rekommenderade termerna på ett enhetligt sätt. De slutgiltiga definitionerna publiceras i [Socialstyrelsens termbank](#).

Resultatet

De slutgiltiga definitionerna publiceras i [Socialstyrelsens termbank](#) under hösten, efter beslut i terminologirådet.

Resultatet av projektet i sin helhet kommer att presenteras i en rapport som publiceras under hösten 2001.

Svarande remissinstanser

Myndigheter

- Statens Beredning för medicinsk utvärdering (SBU)
- Arbetsförmedlingen

Kommuner

- Ale
- Askersund
- Emmaboda
- Fagersta
- Gagnef
- Gullspång
- Halmstad
- Kumla
- Karlshamn
- Karlstad
- Kungälv
- Lerum
- Lekeberg
- Lidköping
- Lidköping
- Lund
- Mark
- Smedjebacken
- Sollentuna
- Stenungsund

- Stockholm
- Tierp
- Tjörn
- Upplands-Bro
- Vimmerby
- Västerås
- Vänersborg
- Östersund
- Österåker
- Östhammar

Organisationer

- Sveriges Kommuner och Landsting
- Förbundet Sveriges arbetsterapeuter

Sammanställning av synpunkter

Generellt har remissinstanserna gett positiv återkoppling på föreslagna termer, definitioner och kommentarer.

För vissa av begreppen finns önskemål om att beskriva olika typer av vägledningar, anvisningar och regelverk som kan vara till stöd i den praktiska verksamheten. Eftersom socialstyrelsens termbank har som syfte att ge en förklaring till hur begreppen ska förstås så hör inte regelverk mm hemma i definitionen eller kommentaren.

Kommentarer om lokal termanvändning eller förslag på formuleringar återges inte här. Formuleringförslag kan dock ha påverkat de slutgiltiga formuleringarna i definitioner eller kommentarer.

Flera synpunkter och resonemang rör processen för handläggning inom socialtjänsten. Dessa frågor kommer att förtydligas och besvaras i den rapport som beskriver resultatet från projektet i sin helhet och som publiceras under hösten 2011.

socialtjänst

- Mycket viktigt att tydliggöra ur rättssäkerhetssynpunkt att även äldreomsorgen ingår under socialtjänsten. Tendensen är att äldreomsorgen läggs in i ett eget spår utanför socialtjänstens regelverk, ex "så kallad förenklad handläggning". Socialtjänst avser även samarbetsamtal inom familjerätt.

Svar: Detta omfattas av SoL.

- Definition saknas och en sådan hade man vunnit på att ha. Eftersom man i kommentaren sedan säger att termen socialtjänst används i vidare bemärkelse, blir detta svårt att ta till sig eftersom socialtjänst inte är definierat.

Svar: Utifrån de principer som ligger till grund för definitionsskrivandet så ska begreppet som definieras vara väl avgränsat. Begreppet socialtjänst är alltför omfångsrikt för att kunna ringas in med en definition. Därför är en beskrivande kommentar den bästa lösningen.

- (SKL) Socialtjänst kan även vara statlig i form av den verksamhet som bedrivs av Statens institutionsstyrelse.

Svar: Läger till denna information i kommentaren.

ansökan om bistånd och begäran om LSS-insats

- I kommentaren bör det stå att ett ärende ska utredas och fattas beslut i.

Svar: Information om ärendet är borttagen från denna kommentar. Vi hänvisar istället till termposten ärende.

- Det är viktigt att tydliggöra att det är en legal företrädare.

Svar: Vi ändrar till *legal företrädare* i kommentaren. Den legala företrädaren täcker både vårdnadshavare, god man, förvaltare och ombud, dvs. en person som har fullmakt att helt eller delvis föra talan för en annan persons räkning.

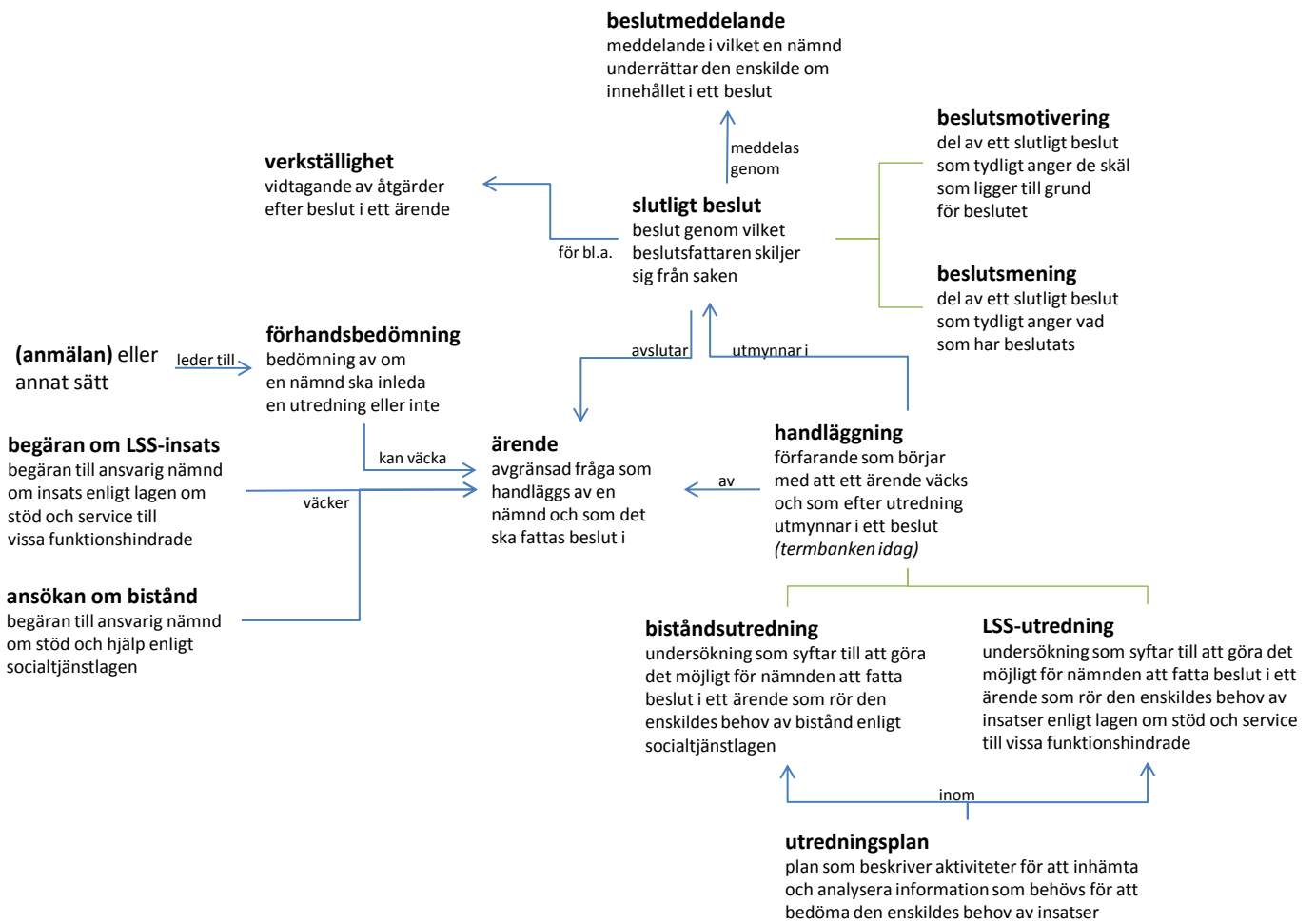
- Varför används termen bistånd i förhållande till SoL och insats i förhållande till LSS? Varför särskiljs bistånd och insats i förhållande till LSS och SoL?

Svar: Bistånd är en typ av insats och definieras som *individuell behovsprövad insats som beslutas med stöd av socialtjänstlagen* i termbanken. Det finns inget specifikt uttryck för en insats som ges enligt LSS. Därför talar vi om LSS-insats som också är en typ av insats. Bistånd och LSS-insats motsvarar alltså varandra i förhållande till de olika lagarna.

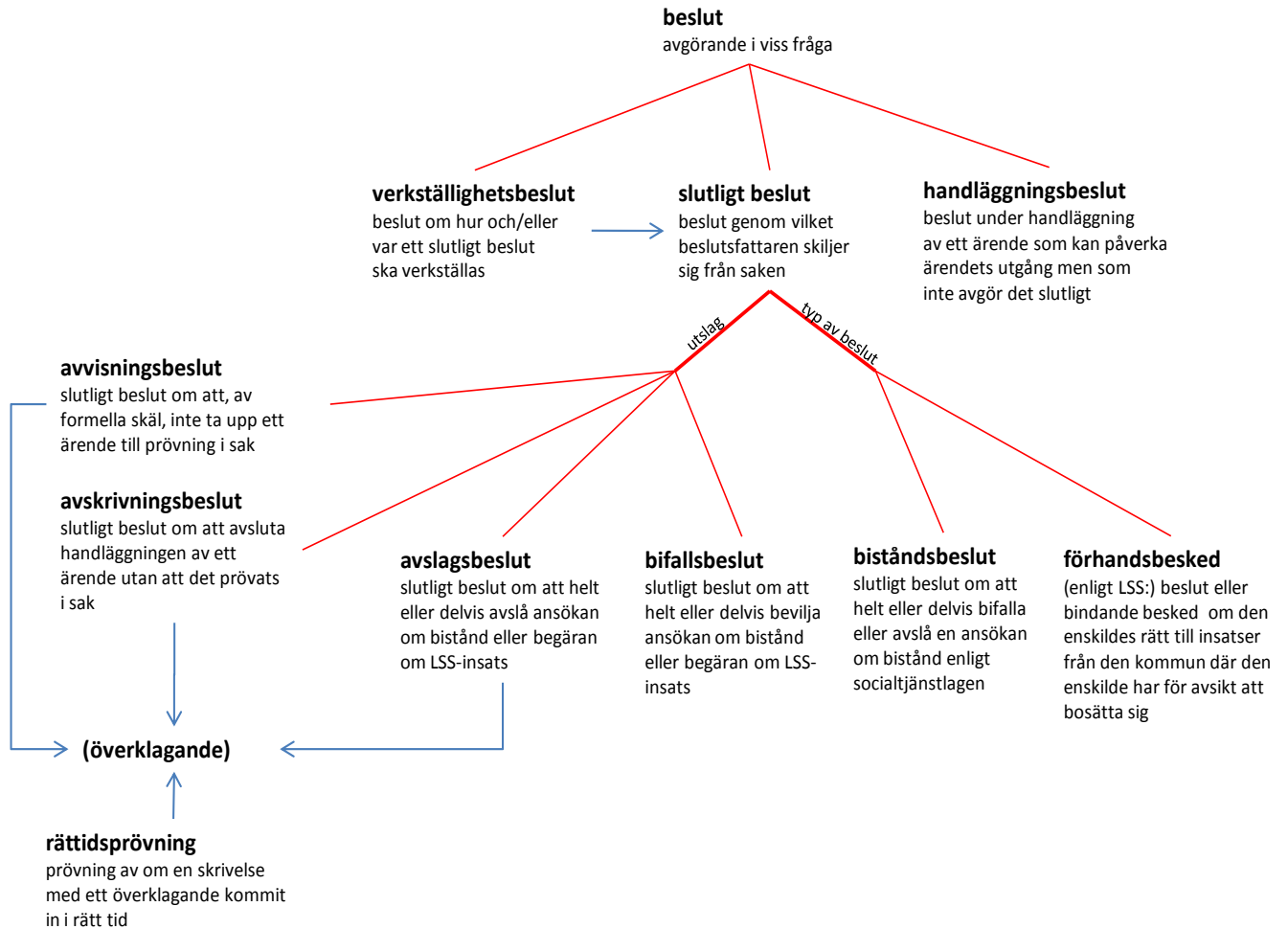
LSS-utredning   • Definitionen bör ersättas med: <i>Undersökning som syftar till att göra det möjligt för nämnden att fatta beslut i ett ärende som rör den enskildes personkretstillhörighet och den enskildes behov av insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.</i> Svar: Vi lägger till om personkretstillhörighet i kommentaren.
ärende   • Hur hanteras en begäran om yttrande exempelvis från åklagarmyndighet, socialstyrelse, tingsrätt m.fl.? Svar: Begäran om yttrande från en annan myndighet innefattas i "annat sätt".
förhandsbedömning   • Stryk texten om LSS i kommentaren. Förhandsbedömning förekommer överhuvudtaget inte inom LSS vilket även framgår av definitionen. Svar: Vi stryker detta.
slutligt beslut   • En allför byråkratisk definition. Svar: Detta är ett juridisk begrepp och definieras därför med juridiskt språk.
bifallsbeslut och avslagsbeslut   • Genom att ta bort helt eller delvis i definitionen blir användningsområdet tydligare. Svar: Förtydligandet behövs för en korrekt definition.

Begreppsdiagram

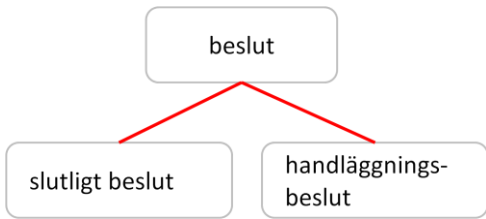

Begrepp för handläggning i socialtjänsten

Begrepp för beslut inom socialtjänsten

Läsanvisning till begreppsdiagrammet

Grafik	Relationstyp	Beskrivning	Läsvägledning
<pre> graph TD A[beslut] --- B[slutligt beslut] A --- C[handläggningsbeslut] </pre>	Generisk relation	Det underordnade begreppet är en <i>typ av</i> det överordnade. Det överordnade begreppet och det underordnade begreppet har en uppsättning gemensamma kännetecken, men där det underordnade begreppet har åtminstone ytterligare ett särskiljande kännetecken. Den generiska relationen representeras av röda streck.	”slutligt beslut är en typ av beslut”
<pre> graph TD A[handläggning] --- B[biståndsutredning] </pre>	Partitiv relation	Det underordnade begreppet är en <i>del av</i> det överordnade begreppet. Ett av begreppen utgör en helhet och övriga begrepp delar av denna helhet. Den partitiva relationen representeras av gröna hakar.	”biståndsutredning är en del av handläggning
<pre> graph LR A[ansökan om bistånd] --> B[ärende] </pre>	Associativ relation	Begreppen är relaterade till varandra på visst tematiskt sätt, som inte avser över- och underordning eller del – helhet. Relationsnamnet kan skrivas ut och ska då läsas i pilens riktning.	”ansökan om bistånd väcker ett ärende”

Slutgiltig termlista

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa
socialtjänst ¹	insatser som utförs med stöd av socialtjänstlagen se kommentar	Se 2 kap. 2 § och 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Socialtjänst kan även användas om själva verksamheten. Med socialtjänst avses i första hand den verksamhet som regleras genom bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, samt personlig assistans som utförs med assistansersättning som regleras i 51 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110). Socialtjänst avser även handläggning av ärenden som rör adoptioner, faderskap, vårdnad, boende och umgänge enligt föräldrabalken (1049:381). Termen socialtjänst används i vidare bemärkelse i annan lagstiftning, se t.ex. 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 2 § lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och 2 kap. 13 § diskrimineringslagen (2008:567). Socialtjänst bedrivs som kommunal eller enskild verksamhet. Även staten bedriver socialtjänst när vård enligt LVU och LVM		

¹ Definitionen och kommentaren till begreppet **socialtjänst** i Socialstyrelsens termbank revideras.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa
		genomförs på vårdinstitutioner som drivs av Statens institutionsstyrelse.		
ansökan ansökan om bistånd ²	(till socialnämnden:) begäran om hjälp som en person gör för egen räkning begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen	En ansökan kan vara skriftlig eller muntlig. Exempel: ansökan om bistånd. En ansökan om bistånd innebär att det hos nämnden uppkommer ett ärende. En ansökan om bistånd kan vara skriftlig eller muntlig. Den kan framställas av den enskilde själv eller av hans eller hennes legala företrädare. Exempel: ansökan om ekonomiskt bistånd, ansökan om kontaktperson och ansökan om hemtjänst Se även Socialtjänstlagen (2001:453), SoL.		
begäran om LSS-insats	begäran till ansvarig nämnd om insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade	En begäran om insats enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, innebär att det hos nämnden uppkommer ett ärende En begäran om LSS-insats kan vara skriftlig eller muntlig. Den kan framställas av den enskilde själv eller av hans eller hennes legala företrädare.		
ärende	(inom socialtjänsten:) avgränsad fråga som handläggs ³ av en nämnd och som det ska fattas beslut i	Inom socialtjänsten kan ett ärende aktualiseras genom ansökan om bistånd, begäran om LSS-insats, anmälan eller på annat sätt. En ansökan om bistånd eller en begäran om LSS-insats väcker alltid		

² Termposten för **ansökan** i Socialstyrelsens termbank revideras: Termen **ansökan** preciseras och ändras till **ansökan om bistånd**. Definition och kommentar revideras.

³ Jfr **handläggning** i Socialstyrelsens termbank: *förfarande som börjar med att ett ärende väcks och efter utredning utmynnar i ett beslut*

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa
		ett ärende som ska utredas och avgöras av nämnden. I övriga fall gör nämnden en förhandsbedömning om frågan ska utredas av nämnden enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, innan ärendet väcks. Varje ärende ska avslutas med ett slutligt beslut. I vissa administrativa sammanhang och specifikt i den paragraf i socialtjänstlagen som gäller överflyttning av ärende (2a kap. 10 § SoL) används termen för att benämna samtliga ärenden och pågående insatser som rör en viss person hos nämnden.		
bistånds-utredning	undersökning som syftar till att göra det möjligt för nämnden att fatta beslut i ett ärende som rör den enskildes behov av bistånd enligt socialtjänstlagen	Uppgifter i utredningen kan sammanställas i ett beslutsunderlag. En utredning kan tjäna som underlag till flera slutliga beslut. I utredningen ingår t.ex. att inhämta uppgifter om den enskilde, att sammanställa och analysera den insamlade informationen för att bedöma den enskildes behov av insatser.		
LSS-utredning	undersökning som syftar till att göra det möjligt för nämnden att fatta beslut i ett ärende som rör den enskildes behov av insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade	I utredningen ingår t.ex. att inhämta uppgifter om den enskilde, att sammanställa och analysera den insamlade informationen för att bedöma den enskildes personkretstillhörighet och behov av insatser. Uppgifter i utredningen kan sammanställas i ett beslutsunderlag. En utredning kan tjäna som underlag till flera slutliga beslut.		

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa
utredningsplan	(inom socialtjänsten:) plan som beskriver aktiviteter för att inhämta och analysera information som behövs för att bedöma den enskildes behov av insatser	Planerade aktiviteter stäms av med den enskilde. Utredningsplanen beskriver t.ex. om underlag från andra myndigheter ska ingå i utredningen. Se även Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2006:12) om handläggning och dokumentation av ärenden som rör barn och unga.		
förhandsbedömning ⁴	(enligt SoL:) bedömning av om en nämnd ska inleda en utredning eller inte	Innan en utredning inleds görs en bedömning om de förhållanden som kommit till nämndens kännedom genom anmälan eller på annat sätt än genom ansökan om bistånd kan föranleda någon åtgärd av nämnden. Se 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL.		Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, 2010
förhandsbesked	(enligt LSS:) beslut eller bindande besked om den enskildes rätt till insatser från den kommun där den enskilde har för avsikt att bosätta sig	Se 16 § andra stycket lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.		Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, 2010
beslutsmeddelande	(inom socialtjänsten:) meddelande i vilket en nämnd underrättar den enskilde om innehållet i ett beslut			Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, 2010
beslutsmening	del av ett slutligt beslut som tydligt anger vad som har beslutats			Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, 2010

⁴ Jfr **bedömning** i Socialstyrelsens termbank: *åtgärd i form av ett omdöme grundat på insamlad information*

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa
beslutsmotivering	del av ett slutligt beslut som tydligt anger de skäl som ligger till grund för beslutet	Se 20 § förvaltningslagen (1986:223).		Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, 2010
beslut ⁵	avgörande i viss fråga	På Socialstyrelsen finns olika typer av beslut, t.ex. ad acta beslut, avslag, beviljande och bifall.		
handläggningsbeslut	beslut under handläggningen av ett ärende som kan påverka ärendets utgång men som inte avgör det slutligt	Till exempel ett beslut om att kräva en komplettering från sökande, att begära in ett yttrande från en sakkunnig eller en annan myndighet, beslut om jäv, och beslut om att kalla in tolk. Ett handläggningsbeslut i sig kan inte överklagas, men kan prövas i samband med att ett slutligt beslut överklagas.		
verkställighetsbeslut	beslut om hur och/eller var ett slutligt beslut ska verkställas	Ett verkställighetsbeslut är i regel inte möjligt att överklaga.		
slutligt beslut	beslut genom vilket beslutsfattaren skiljer sig från saken	Det slutliga beslutet avgör i allmänhet sakfrågan i ett ärende, utom vid avskrivningsbeslut och avvisningsbeslut. Endast de beslut som går den enskilde emot, helt eller delvis, är möjliga att överklaga.		
bifallsbeslut	slutligt beslut om att helt eller delvis bevilja en ansökan om bistånd eller begäran om LSS-insats		bifall	
avslagsbeslut	slutligt beslut om att helt eller delvis avslå en ansökan om bistånd eller begäran om LSS-insats	Ett avslagsbeslut är möjligt att överklaga.	avslag	
avskrivningsbeslut	slutligt beslut om att avsluta handläggningen	Exempelvis kan handläggningen av ett ärende som rör en enskild inom		

⁵ Kommentaren till begreppet **beslut** i Socialstyrelsens termbank revideras.

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym	källa
	av ett ärende utan att det prövats i sak	socialtjänsten avslutas genom ett avskrivningsbeslut om den enskilde under utredningens gång tar tillbaka sin ansökan eller begäran, om klagande återkallat sitt överklagande, om den enskilde flyttat eller om saken på annat sätt förlorat sin aktualitet. Ett avskrivningsbeslut är möjligt att överklaga.		
avvisningsbeslut	slutligt beslut om att, av formella skäl, inte ta upp ett ärende till prövning i sak	Exempelvis kan handläggningen av ett ärende som rör en enskild inom socialtjänsten avslutas genom ett avvisningsbeslut om ärendet har uppkommit genom en ansökan från en person som inte har behörighet eller befogenhet att ansöka om insatser eller om ett överklagande inte kommit in i rätt tid. Ett avvisningsbeslut är möjligt att överklaga och handläggningen av ärendet kan återupptas.		
biståndsbeslut ⁶	slutligt beslut om att helt eller delvis bifalla eller avslå en ansökan om bistånd enligt socialtjänstlagen	Vid avslag är biståndsbeslutet möjligt att överklaga.		
rättidsprövning	prövning av om en skrivelse med ett överklagande kommit in i rätt tid	24 § förvaltningslagen (1986:223)		
verkställighet ⁷	vidtagande av åtgärder efter beslut i ett ärende			

⁶ Jfr **bistånd** i Socialstyrelsens termbank: *individuellt behovsprövad insats som beslutas med stöd av socialtjänstlagen*

⁷ Jfr **genomförande** i Socialstyrelsens termbank: *verkställighet av en beslutad insats*